

Юлія Коляденко
Одеський національний політехнічний університет
Одеса, Україна

СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

У статті визначено ключові принципи взаємодії ЗМІ та органів внутрішніх справ України, розкрито значення їхньої співпраці для громадськості, а також висловлено рекомендації щодо оптимізації інформаційної взаємодії між цими інституціями

Ключові слова: засоби масової інформації, органи внутрішніх справ, управлінська діяльність, принципи взаємодії.

Постановка проблеми. На сьогодні належне функціонування органів внутрішніх справ (ОВС) неможливе без тісної взаємодії із засобами масової інформації. Згідно зі ст. 9 Закону України «Про Національну поліцію» діяльність правоохоронних органів є гласною, тобто ОВС інформує засоби масової інформації про свою діяльність, стан громадського порядку, а також заходи щодо його зміцнення. У свою чергу, мас-медіа поширюють цю інформацію населенню.

Проте співпраця співробітників ОВС зі ЗМІ та рівень довіри до правоохоронних органів, який існує сьогодні, не можуть бути визнані високими, або такими, що дозволяють міліції виконувати свої функції якісно, оперативно й професійно. Тому основною метою дослідження є пошук організаційних підходів, що уможливають існування відкритого діалогу органів внутрішніх справ із суспільством та ЗМІ: тісна взаємодія між цими інституціями сприятиме поширенню достовірних даних та своєчасному обговоренню актуальних проблем.

Аналіз досліджень і публікацій. Питанням взаємодії органів внутрішніх справ зі ЗМІ почали цікавитися ще в 70 – 80 рр. минулого століття, нині інтерес до цієї проблеми поживавився. Теоретичні й практичні аспекти співпраці розглянуто в працях багатьох зарубіжних та вітчизняних учених, зокрема О. Бандурка, В. Колпакова, Ю. Наумкіна, В. Соболева, О. Ярмиша, В. Бахіна, Р. Белкіна, І. Герасимова, А. Крилова, В. Образцова, Г. Прокопенко, В. Соболева, Г. Попова, В. Болотова, В. Московця, В. Сущенка, В. Чернея, О. Нагорного, Т. Француза, В. Фелика, Г. Домішнього, І. Дроздова та ін. Однак аналіз досліджень засвідчив, що порушена проблема

розроблена фрагментарно, а тому потребує більш детального й комплексного висвітлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. У структурі ОВС України створені та діють спеціальні підрозділи, що відповідають за налагодження взаємозв'язків із громадськістю та засобами масової інформації – відділи (відділення) зв'язків із громадськістю, іноді – прес-служби. Роз'яснимо, що з боку органів внутрішніх справ у взаємовідносинах бере участь не просто співробітник відділу, а юрист. З боку засобів масової інформації у відносини взаємодії вступає журналіст, який орієнтується в правничій лексиці та існуючих обмеженнях щодо поширення інформації службового й оперативного характеру. Тому співробітники відділів зв'язків із громадськістю дотримуються певної тактики подання матеріалу в ЗМІ.

Необхідність взаємодії ОВС зі ЗМІ є засобом оптимізації діяльності кожної із цих систем: для ЗМІ це можливість удосконалення інформування суспільства про боротьбу зі злочинністю, зокрема забезпечення необхідної відкритості в діяльності органів внутрішніх справ та формування, що важливо, правової культури населення, а для ОВС – спосіб отримання допомоги від населення та засіб пошуку нових джерел інформації для реалізації своїх функцій [2;189].

Причому, як стверджує Ю. Наумкін, взаємодія правоохоронних органів зі ЗМІ обов'язково має бути поєднана спільною метою і реалізуватися обома сторонами для досягнення власних цілей.

Згідно зі ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію» основними принципами взаємодії органів внутрішніх справ, зокрема міліції громадської безпеки, із засобами масової інформації є принципи законності та гласності, на яких поряд з іншими (гуманізму, поваги до особи, соціальної справедливості, взаємодії з трудовими колективами, громадськими організаціями й населенням) ґрунтується діяльність міліції [1].

Принцип законності передбачає безумовне виконання суб'єктами взаємодії законів та підзаконних нормативних актів і відповідність правовим приписам всіх взаємозв'язків цих суб'єктів у процесі реалізації своїх повноважень. Принцип законності є конституційним, він покладений в основу діяльності всіх органів державної влади.

Реалізація іншого конституційного **принципу гласності** виявляється в тому, що органи внутрішніх справ зобов'язані через

різноманітні форми своєчасно, широко та регулярно інформувати громадян про свою діяльність. Цей принцип є засобом формування громадської думки, залучення населення до процесу управління, здійснення впливу громадянського суспільства на державу. Інструментом реалізації принципу гласності виступають засоби масової інформації, тому взаємодія органів внутрішніх справ зі ЗМІ неможлива без дотримання цього принципу.

Задля створення умов для розповсюдження інформації суб'єкти мають дотримуватися **принципу скоординованості дій**, який посідає ключове місце у процесі взаємодії.

Дещо близьким за сутністю до попереднього є **принцип узгодженості**. Відповідно до нього будь-яка інформація про діяльність органів внутрішніх справ, яка підлягає опублікуванню, має чітко передаватися журналісту. У свою чергу, представник ЗМІ повинен у разі, коли цього вимагає закон, ставити до відома органи внутрішніх справ про використання інформації щодо їхньої діяльності.

Повноцінна взаємодія правоохоронних органів зі ЗМІ не може існувати без дотримання **принципу об'єктивності**. Він передбачає намагання ЗМІ до максимально достовірного висвітлення інформації про діяльність органів внутрішніх справ, недопущення наклепів у матеріалах, дотримання правил професійної етики. З іншого боку, органи внутрішніх справ повинні надавати представникам ЗМІ повну інформацію, не допускаючи замовчувань та безпідставних обмежень [4; 372].

ЗМІ та правоохоронні органи стосовно один одного об'єднують функціональний аспект діяльності. Суб'єкти інформують населення про різні сфери життя суспільства, сприяють вихованню та формуванню високого рівня правосвідомості, розповсюджують комплекс знань з різних галузей науки, техніки, культури тощо, а також укріплюють правопорядок в суспільстві, регулюють правомірну поведінку громадян [2; 194-195].

Варто зазначити, що у процесі взаємодії зі ЗМІ органи внутрішніх справ працюють за трьома основними напрямками, які можна класифікувати за такою ознакою, як урахування інтересів різних соціальних груп та інститутів:

- 1) інтересів громадян;
- 2) інтересів працівників ЗМІ;
- 3) інтересів правоохоронних органів [3].

Висновки та перспективи розвідок. Отже, збіг цілей таких соціальних систем, як ЗМІ та органів внутрішніх справ, призводить до взаємодії, яка в кінцевому підсумку позитивно впливає на кожну з них. ЗМІ у своїй діяльності використовують інформацію, методологію, наукові знання, термінологію, що належать правоохоронним органам, а ті, у свою чергу, використовують методологію ЗМІ для досягнення власних цілей: забезпечення прав і свобод людини, організація безпеки громадян, забезпечення правопорядку. Саме від стану взаємодії та рівня налагодженості стосунків органів внутрішніх справ та ЗМІ буде залежати ефективність роботи з населенням, що є особливо важливим чинником у діяльності правоохоронних органів.

На сьогодні органи внутрішніх справ опановують нові форми та методи співпраці з громадськістю через засоби масової інформації, які направлені на відновлення та розвиток співпраці із населенням в правоохоронних інтересах. Тому на адміністративно-правовому рівні необхідні такі нормативно-правові акти, які б, по-перше, дієво регулювали відносини взаємодії ОВС зі ЗМІ, сприяли досягненню цілей, поставлених перед органами внутрішніх справ та засобами масової інформації; по-друге, не обмежували свободу слова та дозволили чітко відстоювати позицію держави.

Література:

1. *Про Національну поліцію* [Електронний ресурс]: Закон України від 02 липня 2015 р.: №40-41 [Чинний, поточна редакція від 20 серпня 2015] // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – 379 с. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
2. Мельник, Р. С. Взаємодія поліції та населення: деякі аспекти українських реалій та американського досвіду [Текст] / Р. С. Мельник // Науковий вісник Дніпропетровського держ. ун-у внутр. справ. – 2007. – №1. – С. 189-195.
3. Соболев, В. О. Міліція і населення – партнери [Електронний ресурс] / В. О. Соболев, Г. В. Попова, В. О. Болотова, В. І. Московець. – Режим доступу : http://www.pravo.vuzlib.su/book_z718_page_12.html
4. Француз, Т. І. Діяльність міліції громадської безпеки : курс лекцій [Текст] / Т. І. Француз, Г. П. Долішній, В. І. Фелик, І. В. Дроздова, Я. П. Тепак. – Івано- Франківськ : ПЮІ ЛьвДУВС, 2007. – С. 372.

Вероніка Коробко
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Інститут журналістики
Київ, Україна

ТЕМАТИЧНІ РІЗНОВИДИ РОЗВАЖАЛЬНОГО ЖАНРУ РЕАЛІТІ-ШОУ В УКРАЇНІ

Телебачення вже давно стало найбільшим майданчиком для індустрії розваг. В ефірах сучасного ТБ ми спостерігаємо зріст кількості програм, які створюються у форматі інфотейменту та живого мовлення. Навіть інформаційна журналістика впроваджує елементи креативного висвітлення світу. Яскравими прикладами такого віщання є інформаційні випуски новин на українських телеканалах 1+1, ІНТЕР, «Newsone», «Новий канал» тощо, які намагається висвітлювати події у більш розважальній зовнішній формі (починаючи від оформлення студії і закінчуючи зйомками сюжетів).

Популярність розважальної журналістики зумовлена тим, що людина не в змозі постійно перебувати під напругою від роботи чи хатніх проблем. Їй потрібне емоційне та розумове розвантаження і перше, що робить більшість людей, коли добирається до дому після важкого робочого дня – це вмикає ТБ із надією відпочити. У статті «Жанрові особливості розважальних програм українського телебачення» Ю. Щербина зазначає, що розважальна частина в сучасних ЗМІ дає приємне й корисне проведення часу, забезпечує відновлення фізичних сил, психічне розвантаження читача/глядача. Тому в цьому стають у нагоді саме розважальні програми [4; 96].

Однією з найбільш специфічних і популярних сфер розважальної журналістики став жанр реаліті-шоу. Завдяки йому кожен отримав право підглядати за чужим життям, аж до найдрібніших і найпотаємніших його подробиць, не відчуваючи при цьому «непотрібного» почуття провини [2]. В більшості випадків телевізійні магнати створюють розважальний продукт у форматі реаліті-шоу і ток-шоу часто плутаючи ці два різних жанри. Окрім цього, більшість програм, які транслюються на українських каналах – це запозичені з закордону формати відомих та популярних там шоу (шоу “Х-фактор”, “Голос”, “Танцюють всі” тощо).

Реальне телебачення може поділятися на багато підтем чи піджанрів. Переглядаючи велику кількість програм в українському телеефірі, можна виокремити основні тематичні блоки реаліті-шоу: